

ZAHRADA 2000 z.s.

**Zaměstnání jako účinný nástroj destigmatizace u
osob s vážnějším duševním onemocněním v Zahradě
2000**

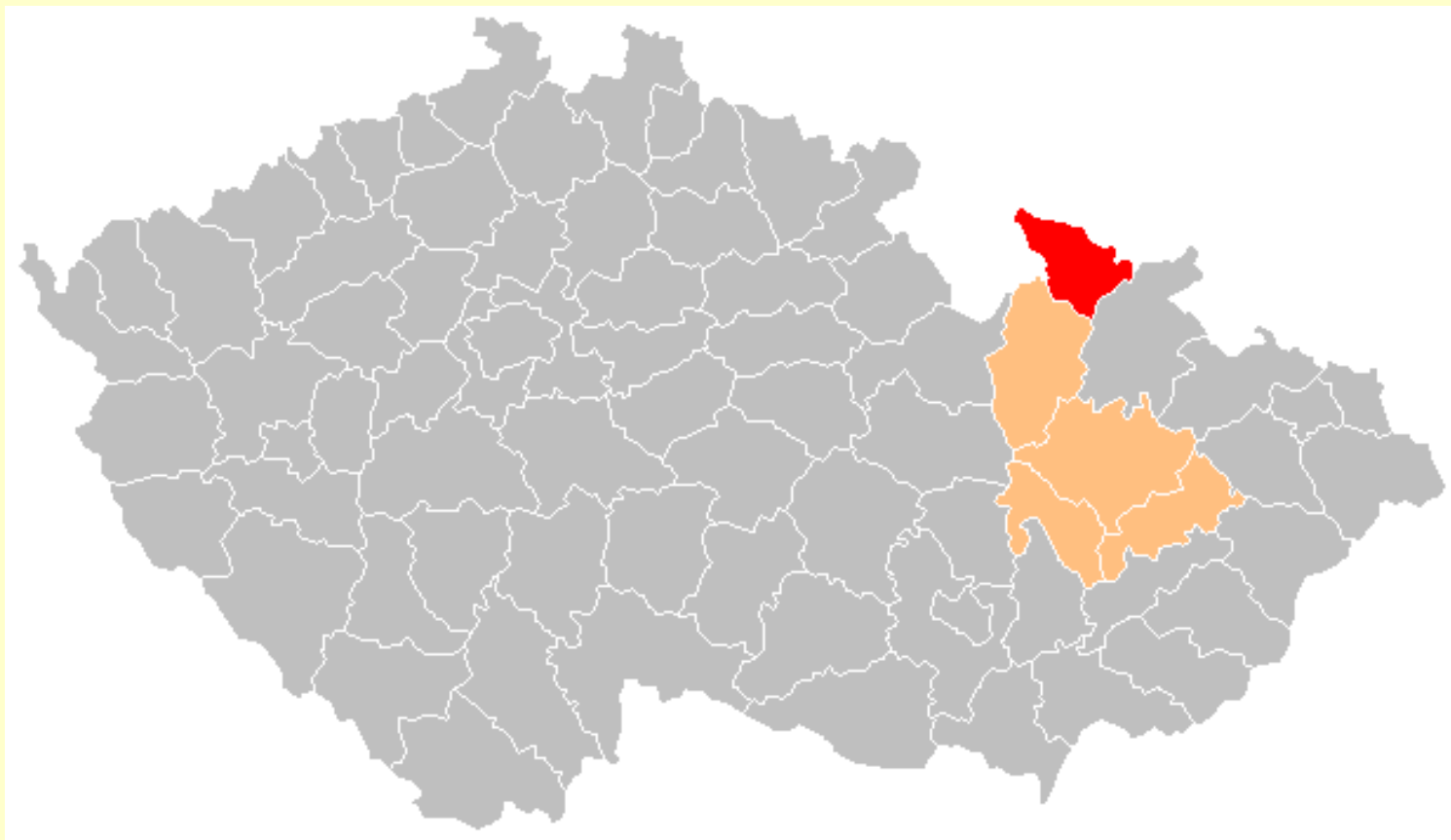
Dr. Lenka Turková



Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost



Region Jesenicka (Olomoucký kraj)



Stigmatizace - nejtěžší a největší překážka na cestě k uzdravě?



Možné příčiny:

- Mýty, nepochopení a ignorace faktů
- Minimální skutečný kontaktem okolí s lidmi s vážným duševním onemocněním
- Strach z neznámého a z nemoci

Destigmatizace – jako dlouhodobý systematický proces



- Prolíná se celým procesem psychosociální rehabilitace (recovery)
- Měla by cílit nejen směrem k veřejnosti ale zahrnovat také práci s „autostigmatizací“ lidí s DO a jejich blízkých



Destigmatizace - jako dlouhodobý systematický proces (v Zahradě)

Účinné nástroje podporující destigmatizaci:

1. Komunitní model péče
2. Principy práce v organizaci
3. Prezentace, akce pro veřejnost, vzdělávací aktivity
4. Práce a úspěšnost v práci

1. Komunitní model péče jako nástroj destigmatizace



- Nastavení zdrojů i podpory (akce, aktivity, struktury) tak, aby posilovaly přirozený systém pomoci a vytvářely prostor pro zúčastněné rozhodování lidí s DO, důraz na zvyšování kompetencí osob s DO
- Využívání přirozených vazeb u lidí s DO včetně blízkých osob a rod. příslušníků (potenciál se vzájemně podpořit).
- Vytváření svépomocných skupin a zapojování osob s vlastní zkušeností s onemocněním (peer konzultantů)

2.Principy práce v organizaci (její filozofie) jako nástroj destigmatizace



- Víra v „možnost úzdravy“
- Přijetí a respekt k lidem s DO
- Bezpečné prostředí (transparentní přístup, srozumitelné pravidla, otevřená komunikace)
- Přiměřená podpora, která není „přepečující“
- Zplnomocňování (důvěra, zodpovědnost)

3. Prezentace/akce pro veřejnost/vzdělávací aktivity- jako nástroj destigmatizace



- Prezentace výsledků práce, probíhá na řemeslných trzích a kulturních akcích v blízkém i vzdálenějším okolí
 - pořádáme „destigmatizační akce“, workshopy, koncerty, edukace ve školách, vydání knihy naší klientky ap.
 - v prostorech SRC probíhají aktivity pro veřejnost, např.:
 - Sousedské setkání,
 - Kreativní dílny pro děti,
 - Keramický čtvrtek...
- ...více na destigma.cz*



Prezentace/destigmatizace



www.zahrada2000.cz

Prezentace/destigmatizace



4. Úspěšná práce -nejúčinnější nástroj destigmatizace?





Stigmatizace v pracovní oblasti

S nezaměstnaností v různých zemích se potýká 20-40% lidí s diagnózou schizofrenie. V souvislosti s ucházením se o místo v zaměstnání hlásí velké procento pacientů **širokou škálu diskriminačních zkušeností** (Alexander, Link, 2003, p. 272). Jak uvádí autoři studie v České republice, která byla provedena na vzorku 667 respondentů, s nespravedlností se při ucházení se o zaměstnání setkalo 28 % respondentů. Problém s udržením si práce uvedlo až 26 % respondentů (Jelenová et al., 2012, s. 3). Podle Wahla jsou pacienti s diagnózou schizofrenie odmítáni i pro práci, pro kterou mají dostatečnou kvalifikaci (Wahl, 2000, p. 344).



Otázka: Cítíte se v práci stigmatizovaní?

"Nebyly to přímý projevy, že by na mě někdo útočil. Nevím jestli je to domněnka, ale stávalo se že po tom onemocnění se ke mě chovali jinak. Chodili kolem mě tak zvláště, aniž by to řekli na rovinu, tak mě nedávali zodpovědnost kterou předtím dávali bez váhání. Nikdy se o tom nemluvalo, je to pro mě nevyřešená věc."

"Řekli mě, že v organizaci mohu dále fungovat, ale bylo zvláštní že jsem to nesměl nikomu říkat, byla to tajná informace, protože by to mohlo narušovat skupinovou dynamiku. Nemohl jsem úspěšně dokončit školení, protože v oblasti OSOBNOST INSTRUKTORA bych tak jako tak neuspěl."

"Já jsem po těch lécích byl strašně unavený, říkal jsem tomu z montérek do pyžama, chodil jsem po práci hned spát. Snažil jsem se. Ale i v práci jsem kolikrát usnul, mistr si myslel že po nocích pořád flámuju."



Význam práce

- Úspěšnost v práci - silný destigmatizační prvek
- Pozitivní ohlasy - podpora sebevědomí
- Pocit smysluplnosti, vlastní užitečnosti
- Prevence relapsu



Otázka: Co je pro Vás v životě nejdůležitější? Co nejvíce pozitivně ovlivňuje váš psychický stav?



Příklady odpovědí osob s DO(SMI) zaměstnaných na pracovištích
Zahrady 2000 v rámci ankety:

Paní A: 1. Rodina-manželství. 2. Víra v boha. 3. Seberealizace skrze práci.

Pan L: 1. Vztahy. 2. Práce

Paní K: 1. Manžel a syn 2. práce 3. podpora od psychologů

Pan M: "Nejdůležitější jsou vztahy a práce - jedno bez druhého je takový malý."



Co Vám přináší možnost mít zaměstnání (kromě financí)?



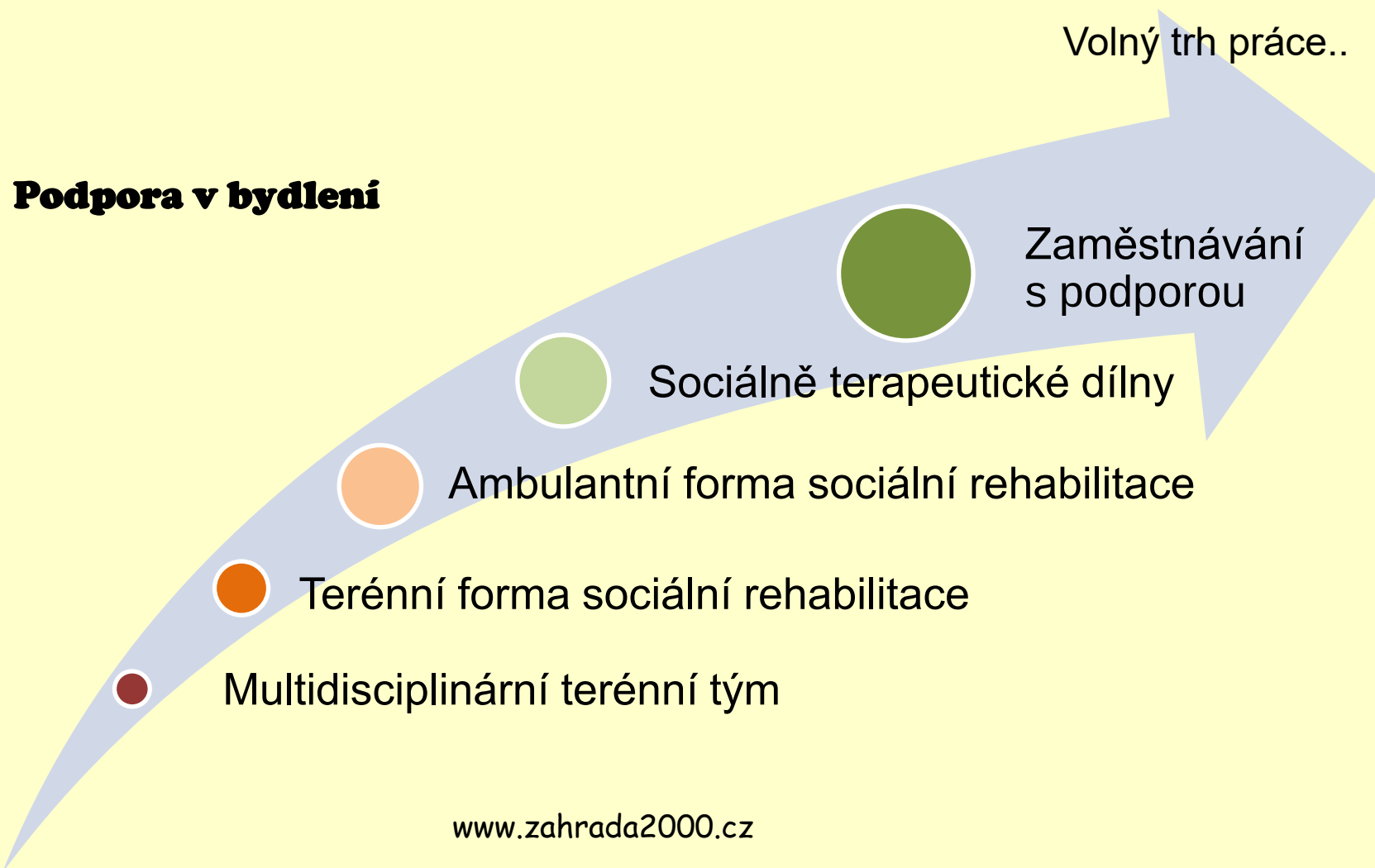
- "Držím se bez hospitalizace, ta práce kterou dělám mě naplňuje."
- "Konečně se moje kreativita mohla rozvinout a to mě pomáhá."
- "Mě baví dělat s lidma a to že tu můžu dělat je něco krásnýho. Když mám depku tak vím, že půjdu do práce a tady uvidím to něco krásnýho, to mě strašně pomáhá."
- "Bez práce jsem byla jak lev v kleci, myslela jsem na sebevraždu každý den. Cítila jsem že nic neznamenam, beznaděj."
- "Režim, dostanu se mezi lidi, výplň volnýho času, takový smysl života."
- "Jsem sama, tak bych moc času trávila sama a v práci se potkávám s lidma."
- "Mě by v životě nenapadlo, že bych mohla v práci někam postoupit. Byla jsem sama sebou překvapená, že mám i nějakou ambici."
- "Sebevědomí, člověk díky tomu přemýšlí jinak."
- "Dřív bych si myslela že když přijdu o práci, tak to je totální konec. Ale teď už vím, že by to nebyl konec, že už něco umím a znám a že bych si už poradila, nehroutila bych se."
- "Dostávám tady podporu, můžu chodit do skupiny pro vedoucí, to mě strašně pomáhá. Pomáhá mě přijít na to jak to dělat."



Sociální firma (zaměstnávání s podporou)

- Zaměstnání na vymezených chráněných místech, zpravidla úvazek 0,5, více než 40 **zaměstnaných OZP**.
- Samostatné, ekonomicky oddělené provozy.
- Provozy vedou **bývalí uživatelé**, jsou přímo podřízeni řediteli organizace.
- **Provozy:**
 - *Rukodělná řemeslná dílna ...největší míra podpory*
 - *Údržba zeleně a venkovních ploch (údržba nemovitostí)*
 - *Šicí dílna*
 - *Prádelna s mandlem*
 - *Tréninková prodejna*
 - *Pracoviště digitalizace*

Komplexní systém podpory



Komplexní podpora-účel cvičných míst:



- šance pro klienty sociálních služeb „**vyzkoušet si práci**“
- šance pro vedoucí provozů „**zmapovat**“ si zájemce o práci
- ověření schopnosti zvládat nároky spojené s výkonem zaměstnání
- možnost vyzkoušet si jednotlivé provozy v rámci přípravy uživatele na budoucí zaměstnání (délku pracovní doby, pracovní tempo, vhodný typ práce...).

Pracoviště sociální firmy



Rukodělná řemeslná dílna



Pracoviště sociální firmy



Pracoviště sociální firmy



Prádelna s mandlem



Pracoviště sociální firmy



Tréninková prodejna



Pracoviště sociální firmy



Tréninková prodejna - trhy



Jak na to aby lidé s vážnějším DO byli v práci úspěšní?



- Systém celého procesu je komplexní a provázaný
- Důležitost dobré přípravy- proces psychosociální rehabilitace - individuální délka přípravy(SR, STD, cvičná místa)
- Podpora i v průběhu zaměstnání (možnost zároveň docházet do sociální rehabilitace, stálá možnost skupinové i individuální psychoterapie...) atd.
- Zkrácený úvazek, postupné zatěžování, možnost přerušit práci, respektování častějších návštěv lékaře či individuální psychoterapie apod.
- Důležité principy(otevřenost, transparentnost, struktura, důvěra, zplnomocňování, víra v recovery)
- Podpůrné skupiny pro vedoucí pracovišť

Děkuji za pozornost!

dr.lenka.turkova@gmail.com

www.zahrada2000.cz



www.zahrada2000.cz

Oficiální webové stránky



www.destigma.cz

Webík o předsudcích kolem duševního onemocnění

Dále nás najdete na:



<https://www.facebook.com/zahrada2000.cz/>



<https://plus.google.com/+Zahrada2000Cz>



<https://www.fler.cz/zahrada-2000>